

KÖPINGS KOMMUN Stadskansliet	
2018 -03- 16	
Dnr KS 2018/162	Diariob

§72

Organ gemensam Hjälpmedelsnämnd
Plats Hjälpmedelscentrum, Signalistgatan 2, Västerås
Tidpunkt Fredagen den 2 mars 2018

---

§ 9 Hjälpmedelsnämndens årsberättelse 2017

HMC180008

En årsberättelse över nämndens arbete 2017 har sänts ut med handlingarna.

Hjälpmedelsnämndens beslut

1. Årsberättelsen fastställs och överlämnas till huvudmännen.

Paragrafens slut

Vid protokollet

Lotta Rajahalme, mötessekreterare

Justerat 2018-03-13

Kenneth Östberg
Ordförande

Roger Eklund
Justerare

Att justeringen tillkännagivits på regionens anslagstavla
2018-03-15 intygas:
Lotta Rajahalme

Rätt utdraget intygas 2018-03-15

Lotta Rajahalme

Regionkontoret
Centrum för administration
Regionfullmäktige och regionstyrelse
Lotta Rajahalme, 021-17 18 302,
lotta.rajahalme@regionvastmanland.se

Datum
2018-01-25

ÅRSBERÄTTELSE FÖR GEMENSAM HJÄLPMEDELSNÄMND 2017

Den gemensamma Hjälpmedelsnämnden består av 15 ledamöter och lika många ersättare. Fem av ledamöterna och ersättarna företräder Region Västmanland och de övriga platserna har kommunerna i länet.

Ordförande i nämnden är regionrådet Kenneth Östberg (S) och vice ordförande är Mariette Sjölund (S) från Hallstahammar. Nämndens arbetsutskott består förutom ordförande och vice ordförande av Annica Lindholm (V) för Region Västmanland och Pernilla Danielsson (M) för Skinnskatteberg.

Hjälpmedelsnämnden har ett finansierings- och brukarperspektiv och är driftansvarig för Hjälpmedelscentrum.

Nämndens uppgift framgår av reglementet och samverkansavtalet. Enligt dessa ska nämnden ansvara för att länets invånare erbjuds en god hjälpmedelsförsörjning på lika villkor, med krav på ett effektivt och professionellt omhändertagande i rätt tid, på rätt vårdnivå och att förskrivna hjälpmedel håller utlovad funktion och teknisk prestanda.

Nämnden fullgör sitt ansvar inom ramen för gällande lagstiftning och policydokument.

Utbud och tjänster ska erbjudas för

- Daglig livsföring
- Hjälpmedel för vård och behandling
- Inkontinenshjälpmedel.

BESLUT OCH ÄRENDEN 2017

Hjälpmedelsnämnden har under 2017 haft fyra protokollförda sammanträden. Arbetsutskottet har haft fyra protokollförda sammanträden.

Ärenden i hjälpmedelsnämnden 2017

- Översynen av hjälpmedelshandboken följts av nämnden.
- Handboksändringar har godkänts.
- Nämnden har fått en rapport om införande av utbildning för chefer till förskrivare, utbildningen genomförs på socialstyrelsen hemsida.
- Nämnden har fört diskussion om utmaningar inom hjälpmedelsområdet, diskussionen har använts som underlag för planeringsförutsättningarna.
- Årsredovisning 2016, delårsrapport ett och två 2017, planeringsförutsättningar och förvaltningsplan har fastställts och överlämnats till huvudmännen.
- Verksamhetsberättelsen för nämndens arbete 2016 har godkänts.

Datum

2017-01-25

- Samtalshjälpmedlet PODD har godkänts som hjälpmedel inom ordinarie sortiment.
- Förskrivning av GPS-larm till personer utan egen larmmottagare har godkänts.
- Nämnden har informerats om införandet av medicinska behandlingshjälpmedel till Hjälpmedelscentrums verksamhet.
- Projektet om rullstolsgarage som en del av hjälpmedelsförskrivningen har följts, projektet ska vila tills nya lagar inom området bostadsanpassning träder i kraft.
- Hjälpmedelsstrategen har informerat om den statliga utredningen På lika villkor (SOU 2017:43).
- Doktoranden på Mälardalens högskola som hjälpmedelsnämnden är med och finansierar har berättat om sitt forskningsprojekt som handlar om hjälpmedel och välfärdsteknik ur ett ekonomiskt perspektiv.
- Nämnden har fått ta del av resultatet från liv och hälsa ung.
- Nämnden har fått information om LSS-utredningen.

Organ	gemensam Hjälpmedelsnämnd
Plats	Hjälpmedelscentrum, Signalistgatan 2, Västerås
Tidpunkt	Fredagen den 2 mars 2018

---

§ 7 Årsredovisning för Hjälpmedelscentrum 2017

HMC180007

Årsredovisningen har sänts ut med handlingarna.

Befolkningens behov av hjälpmedel har ökat till följd av demografiförändringar, snabba vårdprocesser och ökat kvarboende. Hjälpmedelscentrum arbetar proaktivt för att informera om förebyggande egenvård och om hjälpmedel för att möta såväl personers behov som förskrivares och vård- och omsorgspersonals kompetensbehov.

Antalet beställningar och utprovningar har ökat. Tillgängligheten till utprovning har förbättrats och överträffar liksom tidigare målet gällande logistik och service/reparationer.

Antalet uthyrda individhjälpmedel har ökat med 5 % och antalet uthyrda huvudhjälpmedel med dryga 4 % jämfört med 2016.

Flera processförbättringar har genomförts. Införandet av medicinska behandlingshjälpmedel har skett enligt plan. Patientsäkerhetsarbetet går framåt.

En förstärkning av organisation och bemanning har gjorts för att kunna leverera enligt behov.

Bokslutet visar ett överskott på 3,4 miljoner kronor före återbetalning och resultatreglering. Besökarna på Hjälpmedelscentrum är nöjda med bemötandet (97 %) och 89 % av patienterna upplever sig ha varit delaktiga vid valet av hjälpmedel.

Beslut utanför sortiment och regelverk har ökat med 24 %, kostnaden för dessa hjälpmedel har ökat med 315 %. Under året har 36 beslut utanför sortiment beviljats varav fyra stycken med delad kostnadsfinansiering. Fyra ärenden har avslagits.

Under 2017 har kostnaden ökat för inkontinenshjälpmedel. En förklaring till detta är att underlägg och stora "allt i ett" hjälpmedel beställts i större utsträckning än tidigare, detta utan personföreskrivning vilket kan förklaras med kompetensbehov hos personalen. Av tio förskrivare är det idag mindre än två som gått utbildningen inkontinens och kontinensbevarande vård på 7,5 högskolepoäng, något som nämnden haft som mål att alla förskrivare ska gå.

Hjälpmedelsnämndens beslut

1. Årsredovisningen fastställs och överlämnas till huvudmännen.

2018-03-02

Paragrafens slut -----

Vid protokollet

Lotta Rajahalme, mötessekreterare

Justerat 2018-03-13

Kenneth Östberg
Ordförande

Roger Eklund
Justerare

Att justeringen tillkännagivits på regionens anslagstavla
2018-03-15 intygas:

Lotta Rajahalme

Rätt utdraget intygas 2018-03-15

_____
Lotta Rajahalme

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

SAMMANFATTANDE ANALYS OCH FRAMTIDSBEDÖMNING

Slutsatser sammanfattning av åtgärder och resultat

Befolkningens behov av hjälpmedel har ökat till följd av demografiförändringar, snabba vårdprocesser och ökat kvarboende. Hjälpmedel är viktiga för vård och omsorg och ofta kritiska för att kunna bo kvar hemma och för dem som sköter sin egen eller närståendes vård.

Hjälpmedelscentrum arbetar proaktivt för att informera om förebyggande egenvård och om hjälpmedel för att möta såväl personers behov som förskrivares och vård- och omsorgspersonals kompetensbehov.

Antalet beställningar och utprovningar har ökat. Tillgängligheten har förbättrats till utprovning och överträffar liksom tidigare målet gällande logistik och service/reparationer.

Antalet uthyrda individmärktahjälpmedel har ökat med 5,0 % och antalet uthyrda huvudhjälpmedel med 4,3 % jämfört med 2016.

Flera processförbättringar har genomförts. Införandet av medicinska behandlingshjälpmedel har skett enligt plan. Patientsäkerhetsarbetet går framåt.

Förstärkning av organisation och bemanning har skett för att kunna leverera i enlighet med behov.

Bokslutet visar ett positivt utfall på 3 416 tkr före återbetalning och resultatreglering.

Framtidsbedömning

De allt kortare vårdtiderna och den snabba medicinska utvecklingen gör att allt flera behov klaras i öppenvård och med egenvård i hemmet. Tillgången till och användandet av medicinsk teknik är vital för både patientsäkerhet och arbetsmiljön.

Under 2018-2020 kommer införandet av fler medicinska behandlingshjälpmedel medföra produktionsökningar, förbättringar för personer i behov av hjälpmedel samtidigt som vårdpersonal avlastas. Ur ett samhällsperspektiv är det också kostnadseffektivt.

Inom hjälpmedelsområdet blir digitalisering allt vanligare i hjälpmedlen. Det ställer krav på digital kompetens hos medarbetare i såväl kommun som region. Införandet av digitala hjälpmedel ställer också nya säkerhetskrav som måste beaktas.

Med snabb medicinteknisk utveckling ökar också behovet av samordnat införande av nya medicintekniska produkter och metoder för en jämlik tillgång till ändamålsenliga, kostnadseffektiva och säkra medicintekniska metoder.

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

INVÅNARE/PATIENTPERSPEKTIV

Perspektivets processmål och löpande uppföljning omfattar följande indikatorer:

Mål	Indikator	Målvärde 2017	Rapporteras	Utfall 2017
God patientnöjdhet och delaktighet	Enkätundersökning	>90%	ÅR	97 %, 89 %

Arbetet mot mål och uppdrag – resultat och analys av aktiviteter och indikatorer

God upplevd nöjdhet vid besök på Hjälpmedelscentrum

En enkätundersökning har genomförts för att undersöka nöjdheten hos besökare på Hjälpmedelscentrum. Resultatet visar att 97 % är nöjda med bemötandet och 89 % har helt eller delvis varit delaktiga vid valet av hjälpmedel. 11 % har svarat att de inte har varit delaktiga vid valet av hjälpmedel. Förskrivarutbildning Grund har uppdaterats och kompletterats med information om delaktighet vid valet av hjälpmedel och med Socialstyrelsens webb-utbildning.

Stöd till utveckling av hjälpmedels potential, för kvarboende och vård och omsorg i hemmet och för införandet av nya hjälpmedel och välfärdsteknik

Innovationsteamet har tagit fram en process för implementering av nya hjälpmedel. Samarbetet med Region Västmanland, Västerås Science Park och Mälardalens högskola fortgår och information ges om nya hjälpmedel till bland annat förskrivare, intresseorganisationer och innovatörer.

47 studiebesök i vår utställning har genomförts. På hjälpmedelsdagen visades kognitiva hjälpmedel på Stadsbiblioteket i Västerås. Hjälpmedelscentrum deltog också på några seniormässor samt i den nationella fallpreventionsveckan. Utställningen utvecklas och leverantörerna förändras, nu är det 35 leverantörer som hyr plats.

Genusperspektiv/förskrivningsmönster

En undersökning av förskrivningsmönster ur ett genusperspektiv visar att drygt 60 % av hjälpmedelsanvändarna är kvinnor. I ett fåtal produktområden är könsfördelningen mer jämn och vissa har även övervikt av män.

Ett samarbete med Kompetenscentrum för hälsa, Liv och Hälsa Ung, har inletts och de första resultaten visar tecken på könsskillnader i förskrivningar till tonåringar. Bland annat är pojkar överrepresenterade bland hjälpmedelsanvändarna. Det kan också finnas skillnader mellan Västerås stad och övriga kommuner i länet.

Uppföljning av införandet av hjälpmedel för dyslexi och dyskalkyli

48 förskrivningar har genomförts av hjälpmedel för dyslexi, inga kognitionshjälpmedel har förskrivits efter dyskalkyliutredning.

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Utbyte av rollator

Projektet att byta ut felaktiga rollatorer avslutades den 31 december. Av totalt 2 245 rollatorer har 2 026 bytts ut.

Åtgärder

De rollatorer som inte varit möjliga att byta ut kommer att kasseras vid återlämnandet eller av tekniker i samband med andra reparationer hos patienten.

Samarbetet med Kompetenscentrum för hälsa, Liv och Hälsa Ung, kommer att fortsätta under 2018.

För att utvärdera patientnöjdhet pågår arbete med att inkludera frågor om hjälpmedel i den nationella patientenkäten.

Fortsatt utbildning om betydelsen av en delaktig patient kommer att genomföras.

Samlad bedömning

Hjälpmedelscentrum arbetar proaktivt för att informera om förebyggande egenvård och om hjälpmedel för att möta såväl personers behov som förskrivares och vård- och omsorgspersonals kompetensbehov.

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

VERKSAMHET/PROCESSPERSPEKTIV

Perspektivets processmål och löpande uppföljning omfattar följande indikatorer:

Mål	Indikator	Målvärde 2017	Rapporteras	Utfall 2017
Ökad användning av e-tjänster	Antal verksamheter som har minst en mottagning som erbjuder direkt tidbokning (Region Västmanland)	Öka 10 %	D/Å	7 %
Kortare ledtider (väntan)	Andel patienter som erbjudits tid för utprovning inom 15 arbetsdagar	80 %	D/Å	74,0 %
"	Andel patienter som fått service/reparation slutförd inom 5 arbetsdagar	80%	D/Å	86,0 %
"	Andel besvarade telefonsamtal hos kundtjänst	95%	D/Å	91,5 %
"	Andel leveranser enligt planerad leveransdag	95%	D/Å	96,6 %
Patientsäkerhet	Andel klassificerade och allvarlighetsbedömda avvikelser i Synergi	80% 60%	D/Å	100 % 100 %

Arbetet mot mål och uppdrag – resultat och analys av aktiviteter och indikatorer

Tillgänglighet, jämfört med 2016

Andelen som erbjudits utprovningstid inom 15 arbetsdagar är 74 %, en ökning med 2,9 procentenheter.

Ökningen beror på en stabilare bemanning, kompetens, uppföljning och samordning.

Andelen reparationsuppdrag som slutförs inom 5 arbetsdagar är 86 %. Målet nås med god marginal.

Andelen besvarade telefonsamtal är 91,5 %, en ökning med 0,3 procentenheter.

Andel genomförda leveranser av lagervaror på planerad leveransdag har ökat till 96,6 % vilket motsvarar en ökning med 0,3 % procentenheter. Orsaken är framförallt fortsatt bra flöde i produktionen med hantering av rätt aktiviteter.

Produktions- och kostnadseffektivitet, jämfört med 2016

Produktion	2016	2017	Förändring %
Antal beställningar	40 855	42 186	3,3 %
Antal retur	28 365	28 315	- 0,2 %
Antal arbetsorder rekonditionering	15 753	15 797	0,3 %
Antal konsulentremisser (utprovning)	1 111	1 135	2,3 %
Antal arbetsorder teknisk service	11 251	11 021	- 2,0 %
Antal kundtjänstamtal	21 530	20 568	- 4,5 %
Antal hämtordrar	17 575	17 617	0,2 %

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Beställningarna har ökat med 3,3 % vilket bryter de senaste årens trend med stora årliga beställningsökningar.

Antalet returnerade hjälpmedel har minskat med 0,2 %, av dessa har en ökning av antalet arbetsordrar till rekonditionering skett med 0,3 %.

Antalet utprovningssärenden har ökat med 2,3 % trots fortsatt arbete för att förskrivare själva ska klara utprovning, bland annat genom utbildning och ändrade arbets sätt.

Antal ärenden reparationer/service av hjälpmedel har minskat med 2 %. Det beror dels på minskning av förebyggande underhåll och att drygt 2000 nya rollatorer har ersatt gamla rollatorer med servicebehov.

Antalet kundtjänstamtal har minskat med 4,5 %, vilket bland annat beror på en förskjutning av ärenden till arbetsplatsbrevlåda¹ där antalet ärenden har ökat med 21 % jämfört med 2016.

Antalet hämtordrar har ökat med 0,2 % och följer antalet returnerade hjälpmedel.

Uthyrningsgraden har ökat från 90,5 % till 91,4 % till följd av att rollatorutbytet har slutförts.

Antalet uthyrda individmärkta hjälpmedel har ökat 5,0 %. På grund av effektiva processer har hyresdebiteringen ökat med 4,0 % exklusive årets prisökning på 1,8 %. Slutsatsen är att kostnadsutvecklingen 4,0 % understiger volymutvecklingen 5,0 % vilket pekar mot en kostnadseffektiv verksamhet.

Antal personer som förskrivits inkontinenshjälpmedel

Åldersintervall	Kvinna	Man	Totalt
-19	125	183	308
20-64	807	481	1 288
65-79	1 499	1 105	2 604
80-	2 543	1 093	3 636
Totalt	4 974	2 862	7 836

52 980 förskrivningar har genomförts för 7 836² personer, dessutom har 4 755 beställningar gjorts till icke angiven person, totalt 57 735. Förskrivningarna har minskat 5 % och istället har beställningarna ökat 20 % jmf med 2016. Förskrivningar av allt-i-ett inkontinensskydd och engångsunderlägg har ökat.

Sammantaget tolkas den minskade personförskrivningen, de ökade beställningar till icke- angiven person och ökningen av förskrivningar av allt-i-ett inkontinensskydd och engångsunderlägg vara orsakade av brister i kompetensen kring vården av patienter som lider av blåsdysfunktion/inkontinens.

¹ 2395 ärenden år 2016, 2907 ärenden år 2017

² 8961 personer år 2016

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Redovisning av beslut gällande hjälpmedel utanför sortiment och regelverk, 2017

Antal beviljade beslut utanför sortiment och regelverk	Kostnad kr
Hostmaskin Cough assist	47 900
Drivaggregat E-drive med joystick till manuell rullstol, 5 st	36 624, 39 774, 35 024 x 3
Drivaggregat Smartdrive	35 200
Förflyttningshjälpmedel Sara Stedy, 2 st	12 850 x 2
PODD, kommunikationsbok och programvara	10 127
Elrullstol nr 2, Real Mobil, 5 st	44 145, 38 000, 41 500, 38 400, 38 473
Elrullstol nr 2, 3 st	48 000, 24 500, 46 350
Manuell rullstol Krabat Scheriff	49 955
Manuell rullstol Panthera X	37 000
Manuell rullstol Kelvin	83 842
Manuell rullstol nr 3	5 500
Innowalk 2 st	271 053, 217 005
Växlingsbara rullstolshjul, Gearwheel, 2 st	31 000 x 2
Rollator Veloped sport	11 465
Lymfpulsator, Deep oscillation handenhet, 2 st	21 372 x 2
Racerunner cykel, 2 st	17 070, 16 992
Kylväst + kylkeps, 3 ärenden	3 200 + 650 + 625 + 375, 550 + 500, 500
Servohandske, 2 st	Månadshyra 2 500 x 2

Antalet ärenden har ökat med 24 % delvis till följd av förändrat regelverk. 36 beslut har beviljats varav 4 med delad kostnadsfinansiering och 4 har avslagits. Inget ärende har beslutats med merkostnad.

Medicinska behandlingshjälpmedel

För att överta medicinska behandlingshjälpmedel som patienter använder i sina hem³ på ett tryggt och säkert sätt pågår ett införandeprojekt. Aktiviteter har genomförts i samarbete med Västmanlands sjukhus. Lager har byggts upp med hjälpmedel och material. Rutiner har tagits fram och berörda patienter har informerats. En modell för införande av produkter/tjänster inom området välfärdsteknik har utvecklats.

Utbildning och stöd till förskrivare

38 förskrivarutbildningar har genomförts, både grundläggande och specifika utbildningar. 8 temadagar har genomförts i samarbete med leverantörer. Förskrivarens dag har anordnats med föreläsningar och visning av hjälpmedel. För att stödja förskrivare har utveckling av blanketter och arbete för att införa tjänst för säker digital kommunikation genomförts. Efter ett omfattande arbete publiceras Hjälpmedelshandboken i webb-format i januari 2018. En ny kompetensplats har tagits i bruk och Lotus Notes har utvecklats.

³ Som omfattas av utredning *Hantering av medicinska behandlingshjälpmedel i hemmet*

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Övrig processutveckling

En alternativ mätmetod för telefontillgänglighet har undersökts men har inte varit möjlig att införa. Sjuksköterskor som förskriver hjälpmedel har fått tillgång till webSesam med personliga konton. Användningen av 1177 Vårdguidens e-tjänster har ökat med 7 procentenheter jämfört med 2016. Åtgärder har vidtagits för att öka användningen, bland annat kompetensutveckling och information.

Volym uthyrda hjälpmedel	Utfall 2016	Utfall 2017	Förändring %
Volym individmärkta hjälpmedel	51 612	54 210	5,0
Volym huvudhjälpmedel	66 148	68 970	4,3
-varav regionfinansierat (individmärkt)	42 754	44 619	4,4
Familjeläkarenheter (Vårdval Västmanland)	27 654	28 842	4,3
Vårdval Västmanland (Centralt konto)	8 555	8 732	2,1
Habiliteringscentrum	5 961	6 358	6,7
Övriga regionenheter	584	687	17,6
-varav kommunfinansierat (individmärkt)	8 781	9 508	8,3
Arboga kommun	379	455	20,1
Fagersta kommun	413	448	8,5
Hallstahammars kommun	507	636	25,4
Kungsörs kommun	282	270	-4,3
Köpings kommun	1 016	995	-2,1
Norbergs kommun	157	171	8,9
Sala kommun	706	696	-1,4
Skinnskattebergs kommun	89	89	0
Surahammars kommun	347	370	6,6
Västerås stad	4 885	5 378	10,1

De uthyrda individmärkta⁴ hjälpmedlen ökade 5,0 % och uthyrda huvudhjälpmedel 4,3 %.

Störst volymökning för hyreshjälpmedel

Cirkulationsbehandling	+ 58 %
Insulinpumpar	+ 44 %
Tyngdhjälpmedel - den ökande trenden fortsätter utan avmattning	+ 38 %
Överflyttningsplattformar	+ 22 %
Lyftselar	+ 21 %
Ur och klockor	+ 17 %

⁴ Hjälpmedel med unik märkning för identifiering av hjälpmedelsprodukt/-artikel för spårbarhet

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Störst volymökning för försäljningshjälpmedel

Trenden att vårdenheter köper fler hjälpmedel via Hjälpmedelscentrum fortsätter. Störst volymökning gällande försäljningshjälpmedel utgörs av dyslexiprogram (nytt hjälpmedel 2017), arbetsstolar, tyngdhjälpmedel och träningsredskap.

Patientsäkerhet

Patientsäkerhetskulturmätningen visar på förbättrat resultat.

Det finns fyra system för avvikelser se fotnot⁵. Alla avvikelser i webSesam och Synergi analyseras och allvarlighetsbedöms inom fyra veckor.

WebSesam: Förskrivare har registrerat 423 avvikelser till Hjälpmedelscentrum, en minskning med 8,9 % jämfört med 2016. 86 % rör leveranser som orsakas av brister kring plockning, transport, rekonditionering eller godsmottagning i nämnd ordning. Ett mindre antal avvikelser avser brister kring teknisk service, IT och fel vid förskrivning. 8 negativa händelser/tillbud har överförts till Synergi.

Hjälpmedelscentrum har registrerat 78 avvikelser till förskrivare. En analys av dessa visar att:

- 38 % oklar/ofullständig/felaktig information på ordination och hämtorder, felaktig individ eller felaktigt personnummer, hämtorder via webSesam där telefonnummer och kontaktperson inte är tvingande uppgifter och därför glöms bort.
- 25 % gällde komponenthantering,
- 24 % hade ett felaktigt angivet leveranssätt.
- 10 % på förskrivning av peruker.

Synergi: totalt 59 avvikelser som berör Hjälpmedelscentrum och 71 avvikelser till annan part varav:

- 11 avvikelser avser negativa händelser/tillbud då hjälpmedel var inblandad, 9 är anmälda till Läke-medelsverket
- 9 avvikelser på felaktiga eller felaktigt levererade hjälpmedel
- 71 avvikelser från Hjälpmedelscentrum på grund av sen anmälan om flytt till särskilt boende
- 19 avser olika internrevisioner
- 10 interna avvikelser/förbättringsförslag
- 10 avvikelser rörande arbetsmiljö

Leverantörsavvikelse: 129 avvikelser på grund av produktavvikelser, försening och felleveranser.

⁵ Avvikelse/reklamation i webSesam

Framförallt reklamation rapporterad av förskrivare. Negativ händelse eller Tillbud ska införas i Synergi av förskrivare direkt eller via kopia från annat avvikelssystem av HMC:s avvikelssamordnare. Rapport av avvikelser till förskrivare

Synergi

Negativa händelser, tillbud och förbättringsförslag gällande arbetsmiljö, patient- eller driftrelaterade.

Medicintekniska avvikelser till Läke-medelsverket

Skador eller tillbud som orsakat patient, användare eller annans död eller riskerat få hälsa allvarligt försämrade anmäls till Läke-medelsverket. Förskrivare fyller i blankett som liksom produkt skickas till HMC som ansvarar för att rapport till Läke-medelsverket kompletteras med en teknisk utredning.

Leverantörsavvikelse

Avvikelser som rapporteras till berörd leverantör, oftast leveransförseningar eller felleveranser.

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Åtgärder

En omfattande översyn av hjälpmedel i beställningssystemet har genomförts för att förtydliga vilka hjälpmedel som finns tillgängliga och förenkla vid förskrivning. Arbetet fortsätter under första halvåret 2018.

Fortsatta åtgärder pågår för att öka användningen av e-tjänster på 1177 Vårdguiden.

Arbetet med säker digital kommunikation för att ersätta fax samt införa SITHS-inloggning i webSesam och i Sesam pågår. Inloggningssäkerheten kommer att förbättras.

För att öka informationssäkerheten har en anpassning beställts av behörighetsstyrning i webSesam.

Tvingande fält på leveransadress har införts och hjälptexter för förskrivning i webSesam har tagits fram.

Ett arbete med regelverk och arbetssätt kring perukförskrivning har startats som en följd av avvikelser.

Inventering av kompetensbehov hos förskrivare gällande vård vid blåsdysfunktion/inkontinens ska genomföras med åtföljande arbete för att erforderliga utbildningar anordnas.

En översyn av förskrivningar av två elrullstolar/motsvarande till samma patient har genomförts och regelverket har förtydligats för att dubbelförskrivning inte ska förekomma annat än i särskilda fall.

Införandet av medicinska behandlingshjälpmedel fortgår.

Samlad bedömning

Antalet beställningar och utprovningar har ökat. Tillgängligheten har förbättrats till utprovning och överträffar liksom tidigare målet gällande logistik och service/reparationer.

Flera processförbättringar har genomförts till gagn för både förskrivare och interna processer. Införandet av medicinska behandlingshjälpmedel har skett enligt plan. Patientsäkerhetsarbetet går framåt.

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

MEDARBETARPERSPEKTIV

Perspektivets processmål och löpande uppföljning omfattar följande indikatorer:

Mål	Indikator	Målvärde 2017	Rapporteras	Utfall 2017
HMC ska vara en attraktiv arbetsgivare	Nöjd medarbetarindex	≥78%	Å	
"	Sjukfrånvaro	≤6%	D/Å	5,2 %
Löpande uppföljning	<ul style="list-style-type: none"> • Sjukfrånvaro • Antal rehabiliteringsärenden • Antal arbetsmiljöavvikelser totalt • Antal specifika arbetsmiljöavvikelser 		D/Å	Se sid 12

En förstärkning av organisationen har genomförts för att stå rustad att möta hjälpmedelsrådets expansiva utveckling som kräver att verksamheten har förutsättningar för uppdraget med en bibehållen god arbetsmiljö. Bemanning har förstärkts med en enhetschef, en säkerhetssamordnare samt att bemanningen har utökats i flera enheter.

Förmågan att attrahera, rekrytera, utveckla, behålla samt utveckla kompetens är avgörande för kompetensförsörjningen och en kompetensförsörjningsplan har utarbetats för att analysera behov av kompetens på kort och lång sikt samt planera och genomföra insatser för försörjningen av rätt kompetens. Planen ger en övergripande bild om kompetensbehov och utgör beslutsunderlag för satsningar och prioriteringar inom personalområdet.

Hälsoteamet arbetar aktivt, uppföljning av hälsoläge har genomförts liksom systematisk arbetsmiljöarbete med bland annat skyddsron. Medarbetarpolicyn har implementerats.

Arbete för minskad sårbarhet, ökad arbetstillfredsställelse samt främjad samverkan har genomförts.

Säkerhetssamordnaren har genomfört en kartläggning av säkerheten som medfört att flera säkerhetshöjande åtgärder har påbörjats ex. brandskydd, förbättring av larm med mera.

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Uppföljning av mått – periodens utfall liksom föregående år

	2016	2017
Akkumulerad sjukfrånvaro %		
Total sjukfrånvaro	7,3	5,2
varav korttidssjukfrånvaro, dag 1-14	2,4	2,2
andel långtidsfrånvaro över 60 dagar	56,5	43,9
Män	4,7	4,6
Kvinnor	9,6	5,8
Anställda -29 år	2,7	7,1
Anställda 30 - 49 år	6,7	4,2
Anställda 50 år -	8,8	5,5
Rehabiliteringsärenden antal⁶		
Rehabärenden totalt under perioden	16	12
Avslutade under perioden	11	8
Akkumulerad frisknärvaro⁷ %		
Total frisknärvaro	45,2	56,5
Män	57,1	53,1
Kvinnor	35,3	59,5
Arbetsmiljöavvikelser, antal		
Anmälan negativ händelse eller olycka	1	9
Antal tillbud	0	1
Antal anmälda risker	0	0
Totalt	1	10

Sjukfrånvaron har minskat till 5,2 %, en minskning med 2,1 procentenheter, och korttidssjukfrånvaron är låg. Både påbörjande rehabiliteringsärenden och antal som avslutats har minskat. Frisknärvaron har ökat 11,3 procentenheter.

Åtgärder

Flera säkerhetshöjande åtgärder pågår.

Lokalöversynen fortsätter med att se över behov av förtätning och ombyggnationer på längre sikt.

Samlad bedömning

Det systematiska arbetsmiljöarbetet med insatser för en hälsofrämjande arbetsplats har fått avsedd effekt. Flera viktiga förutsättningar såsom förstärkt organisation, kompetensförsörjningsplan och arbetet med en säker arbetsplats ger en god grund för fortsatt arbete att behålla en säker och attraktiv arbetsplats.

⁶ Rehabiliteringsärenden som överstiger 14 dagar

⁷ Andel personer som inte haft mer än 5 sjukdagar för egen sjukdom under kalenderåret

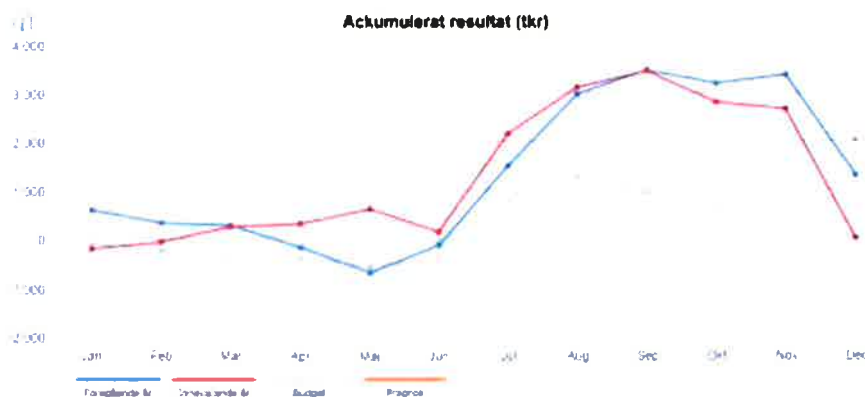
Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

EKONOMIPERSPEKTIV

Arbetet mot mål och uppdrag – resultat och analys av genomförda aktiviteter

Årets resultat – översikt

Årets redovisade resultat är 0 tkr. Resultat före återbetalning till kunder är 3 416 tkr.

	Bokslut 2016 tkr	Budget 2017 tkr	Bokslut 2017 tkr
INTÄKTER			
Hyra	92 504	98 026	98 055
Återbetalning av resultat	-2 949	0	-3 416
Försäljning	11 596	12 369	12 238
Egenavgifter	322	300	330
Serviceavtal	2 836	3 118	2 370
Inkontinenssamordning	922	951	951
Övriga verksamhetsintäkter	2 203	1 457	2 182
SUMMA INTÄKTER	107 434	116 221	112 710
KOSTNADER			
Personalkostnader	33 460	38 020	36 567
Tekniska hjälpmedel	26 969	28 471	29 530
Övriga material, varor	181	185	144
Lokaler	5 994	6 888	5 997
Frakt och transport	1 063	978	1 080
Avskrivningar hjälpmedel	24 138	25 031	25 487
Avskrivningar övrigt	795	1 107	736
IT-kostnader	3 719	3 920	3 189
Övriga kostnader	8 387	10 054	8 447
Finansiella kostnader	1 433	1 567	1 533
SUMMA KOSTNADER	106 139	116 221	112 710
RESULTAT	1 295	0	0

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Analys av intäkts- och bruttokostnadsutveckling

- Intäkter
  - Total intäktsförändring jämfört med 2016 är 5 276 tkr och 4,9 %.
    - Främsta orsaken är prisökning med 1,8 % samt att fler hjälpmedel är uthyrda samt ökad försäljning.
- Kostnader
  - Total bruttokostnadsförändring jämfört med 2016 är 6 571 tkr och 6,2 % och beror främst på följande händelser:
    - Personalkostnadsförändringen beror på årlig löneöversyn, extra lönesatsning på hjälpmedelskonsulenter samt att bemanningen har förstärkts.
    - Ökade inköpskostnader för tekniska hjälpmedel beror på kassation av uttjänta tillbehör och mindre huvudhjälpmedel, inköp av tillbehör och reservdelar till rullstolar och antidecubitusmadrasser samt förberedande inköp av tillbehör till medicinska behandlingshjälpmedel i hemmet.
    - Avskrivningarna har ökat som en följd av ökad förskrivning av bl.a. rullstolar, tyngdhjälpmedel och ståstöd. Även beviljade hjälpmedel utanför ordinarie sortiment har ökat.
    - Minskade övriga kostnader beror på sänkt IT-avgift från Centrum för digitalisering.
- Arbetad tid
  - Den arbetade tiden har ökat med 6,5 % vilket motsvarar 4,04 årsarbetare (från 64 till 68). Bemanningen har förstärkts med tekniker, hjälpmedelskonsulent, samt förrådspersonal inför införandet av medicinska behandlingshjälpmedel i hemmet samt utökning med en enhetschef.

Analys av årets resultat i relation till budget – händelseöversikt

Resultatet beror framförallt på följande händelser:

- Volymökning av sålda och uthyrda hjälpmedel lägre än budgeterat.
- Lanspråktagande av tidigare års resultat för att delfinansiera projektledare för överföring av medicinska behandlingshjälpmedel i hemmet från Västmanlands sjukhus till Hjälpmedelscentrum enligt beslut i Hälso- och sjukvårdsgruppen 2016.
- Erhållna medel från Hälso- och sjukvårdsutveckling (Innovation) för delfinansiering av projektledare för överföring av medicinska behandlingshjälpmedel i hemmet från Västmanlands sjukhus till Hjälpmedelscentrum.
- Lägre efterfrågan på extra transporter och tekniska tjänster än budgeterat.
- Lägre personalkostnader p.g.a. vakanta tjänster del av året, sjukfrånvaro och föräldraledigheter.
- Ökade inköpskostnader för tekniska hjälpmedel beror på kassation av uttjänta tillbehör och mindre huvudhjälpmedel (t.ex. lyftselar), inköp av tillbehör och reservdelar till rullstolar och

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

antidecubitusmadrasser samt förberedande inköp av tillbehör till medicinska behandlingshjälpmedel i hemmet.

- Lägre behov av licenser i webSesam för att tillgodose behov hos sjuksköterskor som förskriver madrasser medför lägre licenskostnader.
- Anpassningar i Sesam har ej levererats p.g.a. fördröjning hos leverantören, en del utvecklingskostnader finansieras centralt inom Regionen vilket har medfört lägre kostnader för IT-konsulttjänster.
- Förändrad taxering av fastigheten medför lägre fastighetsskatt.

Investeringsredovisning hjälpmedel

Inköpskostnaderna har ökat, men hållits inom ram trots ökat antal beställningar och utbyte av rollatorer med fabrikationsfel. En följd av välplanerad rekonditionering och effektiva ersättningsgrupper för att i första hand förskriva från tillgängligt sortiment. Antalet returnerade hjälpmedel ligger kvar på förra årets höga nivå. Det visar på god hushållning och kostnadseffektivt tänkande i verksamheten.

En ISO-kodsförändring påverkar fördelningen mellan olika grupper av hjälpmedel. Fler insulinpumpar har köpts in jämfört med 2016, men kostnaden är fortfarande under beviljad investeringsram. Ökningen av behandlingshjälpmedel består främst av ståstöd, tyngdhjälpmedel och kompressionshjälpmedel. Ökad förskrivning av rullstolar bidrar till en ökning av förlyttningshjälpmedel.

Förändrat regelverk och nya hjälpmedel har medfört att inköp av hjälpmedel utanför ordinarie sortiment har ökat.

Ett buffertlager till ett värde av 101 tkr infördes hos BUP i december 2017. Avsikten är snabbare leverans av de mest frekvent utskrivna hjälpmedlen.

Förberedelser för att ta över medicinska behandlingshjälpmedel i hemmet har pågått under 2017. Investeringar i hjälpmedel, mätutrustning, lagerhyllor m.m. har gjorts under hösten. Utredningen om Hjälpmedelscentrum ska ta över hanteringen av elrullstolsgarage från Västerås stad är nu klar. Den resulterade i att Västerås stad behåller hanteringen av dessa.

Analys av avskrivningstid för ett produktområde sker årligen då avskrivningstiden anpassas efter verklig teknisk livslängd. I år har antidecubitusmadrasser analyserats vilket visade att vi har korrekt avskrivningstid på dessa.

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Investeringar - bokslut 2017-01-01 – 2017-12-31, belopp i tkr

	Helår					Avvikelse budget - utfall 2017
	Bokslut	Budget	Utfall	Utfall	Prognos	
	2016	2017	perioden inköp 2017 utifrån budget 2016	perioden inköp 2017 utifrån budget 2017	inköp 2018 utifrån budget 2017	
Investeringsutgifter						
Tekniska hjälpmedel varav:						0
Förflyttning	13 265	14 300	3 965	11 424	2 993	2 876
Kommunikation	4 200	4 100		4 265		-165
Behandling	6 292	6 500		8 651		-2 151
Insulinpumpar	1 207	2 800		1 964		836
Medicinska behandlingshjälpmedel		1 000		84		916
Ehrlullstolsgarage		800				
Övriga tekniska hjälpmedel	4 873	5 400		5 364		36
Datorutrustning						0
Leasingavtal	1 185					0
Övriga maskiner och inventarier	150			155		-155
						0
Summa	31 172	34 900	3 965	31 907	2 993	2 193
Konst						0
Byggnader (endast Regionfastigheter)						0
Totalsumma	31 172	34 900	3 965	31 907	2 993	2 993

Redovisning av kostnader för inkontinenshjälpmedel för kund⁸

Kostnad för inkontinenshjälpmedel inkl. distribution och frakt, tkr

År	Kommun	Landsting	Totalt	Produkt	2016	2017
2016	11 071	13 353	24 424	Allt-i-ett	9 245 tkr	9 838 tkr
2017	11 527	14 544	26 071	Tappningskatetrar	6 024 tkr	6 777 tkr
Förändring	+ 456	+ 1 191	+ 1 647			

Kostnaden för inkontinenshjälpmedel har ökat med 6,7 %, särskilt noteras ökningen av allt-i-ett absorptionskydd och engångsskydd.

⁸Ingår inte i Hjälpmedelscentrums redovisning då kostnader debiteras direkt till kund från leverantör

---

Årsredovisning 2017 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Resultat, analys

Inför budgetarbetet efterfrågas varje år kundernas bedömning om hjälpmedelsbehovet två år framåt och svaren bildar underlag till budget. Volymerna fluktuerar över månader och år vilket medför att förvaltningens kärnverksamhet är mycket svår att budgetera och prognosticera.

Ett omfattande arbete med prispressande upphandlingar, effektiv rekonditionering som leder till hög återanvändningsgrad och ett bra förskrivningsstöd ger förutsättningar till att hålla så låg prisnivå som möjligt.

INTERN REFERENS

Denna rapport behandlas av Hjälpmedelsnämnden 18-03-02, §7

Diarienummer: HMC180007

BILAGOR

-
1. [Ekonomi-bilagor: Resultatrapport, Driftredovisning, Lönekostnader och kostnader, inhyrd personal](#)
  2. [Investeringsbilaga](#)
  3. [Tabell för förvaltningsanpassad intäkt- och bruttokostnadsredovisning och avvikelse helårsbudget](#)